

Beroepsonderwijs wil intern toezicht versterken

FOTO: PIETER BOETZKES

▲ **BVE Raad-voorzitter Margot Vliegthart en commissie-voorzitter Rien Meijerink**

De onderwijsinstellingen in het middelbaar beroepsonderwijs waaronder ook de aoc's moeten hun intern toezicht en de verantwoording naar de samenleving versterken. Het overheidstoezicht kan dan proportioneel worden verminderd. Dat concludeert de BVE Raad in een uitgewerkte code die is opgesteld door haar Commissie Governance Beroepsonderwijs. De code werd eind januari gepresenteerd tijdens een algemene vergadering van de raad.

'G'rottere zelfstandigheid van de onderwijsinstellingen, grotere bestuurlijke schaal, meer complexe relaties met de overheid en een groeiende afhankelijkheid van externe belanghebbenden vragen om een doorzichtige en professionele bestuursstructuur.' Met die volzin beargumenteert de Commissie Governance Beroepsonderwijs in het rapport de noodzaak van een code voor 'goed bestuur' voor alle bve-instellingen. Bestuur en toezicht van de instellingen moeten worden versterkt door een scheiding van beider verantwoordelijkheden in de wet vast te leggen. Een wettelijke verplichting voor het instellen van een raad van toezicht en een wettelijke verankering van de positie van de colleges van bestuur zijn daarvoor noodzakelijk. En een door het kabinet in te stellen 'autoriteit' zou moeten toezien op het goed functioneren van de raden van toezicht van instellingen die met publieke middelen werken.

Geen toeval

Het rapport verschijnt twee maanden nadat de Onderwijsraad over hetzelfde onderwerp advies uitbracht aan de minister van OCW en daarin nagenoeg dezelfde conclusies trok. Volgens commissievoorzitter Rien Meijerink – voorzitter van de Raad van Bestuur van het Erasmus Medisch Centrum te Rotterdam – is dat geen toeval. De wijze van verantwoording van publieke middelen staat sterk in de belangstelling bij overheid en instellingen zelf. Dat de Onderwijsraad gelijktijdig aan een advies over deze materie werkte, wist hij overigens niet. Van dubbel werk is volgens hem geen sprake. Overheid en BVE Raad hebben het beide opgepakt vanuit hun eigen verantwoordelijkheid. "Het is verstandig voor deze sector dat ze de uitgangspunten voor bestuur, toezicht en verantwoording helder op papier zet. Het zijn immers publieke instellingen en het is van belang dat zij verantwoordelijk worden wat er met het gemeenschapsgeld gebeurt." Het advies van zijn commissie en dat van de Onderwijsraad lijken overigens veel op elkaar, zo stelt Meijerink vast, maar er zijn ook belangrijke verschillen. Het meeste wezenlijke: "Het advies van de Onderwijsraad is beleidsmatig; wij hebben een document opgesteld dat de BVE Raad kan gebruiken in het overleg met de leden en dat kan leiden tot een code."

IJskast

De omvang en de diversiteit van de onderwijsinstellingen en de complexi-

teit van hun omgeving vereisen professionele besturing, stelt de commissie in het rapport. Het richting geven, beheren en vertegenwoordigen van de instelling is in handen van bestuurders of directies die dit als dagtaak hebben en over de daartoe benodigde capaciteiten beschikken. Daarnaast is professioneel onafhankelijk toezicht nodig dat de capaciteiten heeft om de bestuurders of directies kritisch te volgen en waar nodig in te grijpen. “Dat beseft is al langer bij de overheid aanwezig maar het is nog steeds niet op een goede manier wettelijk geregeld”, stelt BVE Raad-voorzitter Margot Vliegthart vast. Belangrijke reden daarvoor is volgens haar het werk van de Commissie Schutte die onderzoek deed naar het oneigenlijk gebruik van middelen door de onderwijsinstellingen. “De overheid zette alles wat met bestuur, toezicht en verantwoording in het onderwijs te maken had in de ijskast in afwachting van de uitkomst van de discussie over de bevindingen van de Commissie Schutte.”

Toezicht niet stapelen

Belangrijk aspect van het advies van de Commissie Governance Beroepson-

derwijs is een betere verhouding tussen het afleggen van verantwoording door de onderwijsinstellingen en het toezicht op deze instellingen. Vliegthart: “Nu zie je een stapeling van verschillende vormen van toezicht en allerlei details waarover verantwoording moet worden afgelegd. Dat geeft een enorme administratieve last en werkt heel contraproductief. Waar we naartoe willen is een systeem waarmee we binnen de instelling het toezicht versterken én de verantwoording van de instellingen naar hun omgeving – denk onder andere aan deelnemers, stakeholders, overheid – verbeteren. Als die beide zaken goed georganiseerd worden, mag je van de overheid verwachten dat zij het ‘verticale’ toezicht beperkt en toespit op die zaken die van publiek belang geacht worden, zoals de rechtmatigheid van de besteding van de middelen.”

Door gebruik te maken van de kwaliteitsoordelen van o.a. deelnemers, bedrijven en gemeenten die beschikbaar komen bij de eigen verantwoording, kan volgens de BVE Raad-voorzitter het toezicht van de overheid bij tevredenheid van de partijen proportioneel verminderd worden. “Blijkt echter uit de oordelen dat de instelling

zwak is, dan kan het toezicht door de overheid geïntensiveerd worden.”

Drietrapsraket

De commissie stelt in haar rapport voor om de code na zorgvuldige discussie in de BVE Raad vast te stellen en vervolgens de invoering ter hand te nemen. “De verschillen tussen de instellingen zijn groot.” onderkent Meijerink. Een aantal zit al heel dicht tegen het voorgestelde model aan en andere hebben nog een flink eind te gaan. “Maar volgens mijn inschatting moet het binnen een paar jaar haalbaar zijn.”

Inmiddels is in de BVE Raad vastgesteld dat de nieuwe branchecode in een drietrapsraket wordt gelanceerd: regionale bijeenkomsten voor colleges van bestuur en raden van toezicht in maart, de ledenvergadering van de BVE Raad in april en de ledenvergadering van de BVE Raad in november. Bovendien worden initiatieven genomen om een beroepsvereniging van colleges van bestuur en een platform voor raden van toezicht op te richten .

Pieter Boetzkes